

Bağışıklama ve Aşı ile İlgili Sorular ve Kısa Cevaplar

Questions on Immunization and Vaccination and Short Answers

Aslıhan Coşkun¹(ID), Pervin Özelçi¹(ID), Ateş Kara^{1,2}(ID)

¹ Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Türkiye Aşı Enstitüsü, Aziz Sançar Araştırma Merkezi, Ankara, Türkiye

² Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

Makale atfı: Coşkun A, Özelçi P, Kara A. Bağışıklama ve aşı ile ilgili sorular ve kısa cevaplar. J Pediatr Inf 2023;17(3):200-201.

Soru 1: Rotarix® aşısının uygulama şeması nasıldır?

Rotarix® aşısının ilk dozu en erken altı haftalıkken uygulanabilir. Aşı dozları arasında en az dört hafta süre bırakılarak iki doz uygulanır.

Rotarix® aşısının ilk dozu bebek 16 haftalık olmadan uygulanmalıdır. Aşılama şeması, bebek 24 hafta altı günlük olana kadar mutlaka tamamlanmalıdır.

Herhangi bir şekilde 15 haftadan daha büyük bebeklere Rotarix® aşısının ilk dozu uygulandıysa aşının bir sonraki dozu en erken dört hafta sonra uygulanabilir. Ancak aşı şemasının tamamlanması mutlaka en son aşı dozunun uygulanabileceği en büyük yaş olan 24 hafta altı günden önce olmalıdır.

Soru 2: RotaTeq® aşısının uygulama şeması nasıldır?

RotaTeq® aşısının ilk dozu en erken altı haftalıkken uygulanabilir. Aşı dozları arasında en az dört hafta süre bırakılarak üç doz uygulanır.

RotaTeq® aşısının ilk dozu 12 haftadan geç uygulanmamalıdır. RotaTeq® kullanılan rotavirüs aşılama şeması, toplam üç doz olarak uygulanır ve bebek 32 hafta altı günlük olana kadar mutlaka tamamlanmalıdır.

Herhangi bir şekilde 12 haftadan daha büyük bebeklere RotaTeq® aşısının ilk dozu uygulandıysa aşı şemasının tamamlanması için, aşılar arasında en az dört hafta olacak şekilde

ikinci ve üçüncü doz aşıları uygulanabilir. Son aşı dozu uygulaması bebek 32 hafta altı gün olmadan yapılmalıdır.

Soru 3: Rotavirüs aşılama şeması farklı üreticilerin aşılarıyla tamamlanabilir mi?

Rotavirüs aşı şemasının mümkün olduğu kadar aynı aşıyla tamamlanması önerilir. Bununla birlikte önceki dozlar için uygulanan aşı mevcut değilse veya bilinmiyorsa aşı şemasının herhangi bir dozu RotaTeq® içereceğinden aşı şemasının tamamlanması için en az üç doz rotavirüs aşısı uygulanmalıdır.

Soru 4: Rotavirüs aşılarını aldıktan sonra çocuğun tükürmesi veya kusması durumunda yaklaşım ne olmalıdır?

Rotavirüs aşılarının uygulanması sonrasında tükürülür veya çıkarılırsa doz tekrarı önerilmez. Çıkarılan dozun tekrar uygulanmasının risk ya da yararına ilişkin veri bulunmamaktadır. Bebeğin rutin aşı şeması kalan dozlarla uygulanan rotavirüs aşısının takvimine uygun olarak tamamlanır. Aşının temel kaynak kitaplarından olan Plotkin's Vaccines'in 2023 tarihli elektronik formunda ve ayrıca 2009 yılı Amerika Birleşik Devletleri Bağışıklama Uygulamaları Danışma Kurulu (ACIP) önerisi sonrasında farklı bir öneri bulunmayarak tekrarı önerilmemektedir. Bununla birlikte İngiltere Bağışıklama Danışma Kurulu dozun tekrarının verilebileceğini ve Avustralya Bağışıklama Danışma Kurulu da bebeğin çıkartma miktarına

Yazışma Adresi/Correspondence Address

Ateş Kara

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı,
Ankara-Türkiye

E-mail: ateskara@hacettepe.edu.tr

Geliş Tarihi: 03.08.2023

Kabul Tarihi: 17.08.2023

Çevrimiçi Yayın Tarihi: 08.09.2023

©Telif Hakkı 2023 Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği.
Makale metnine www.cocukenfeksiyon.org web sayfasından ulaşılabilir.

göre doz tekrarının olabileceğini belirtmektedir. Ülkemizde genel olarak doz tekrarı önerilmemektedir.

Soru 5: Prematüre bebeklere rotavirüs aşılı ne zaman uygulanabilir?

Prematüre bebeklerin aşılmasında kronolojik yaşları esas alınır.

Soru 6: Ailesinde immün baskılanmış kişi olan çocuklara rotavirüs aşılı uygulanabilir mi?

Rotavirüs aşılı canlı zayıflatılmış aşılı olduğu için aynı hane içerisinde immün baskılanmış kişilerin varlığı sorgulanmalıdır. Ancak bu durum rotavirüs aşılılarının uygulanması için engel teşkil etmez. Rotavirüs aşılı uygulaması sonrasında en az 14 gün (ortalama 21 gün kadar) aşı virüsünün gastrointestinal atılımı gerçekleşir. Bu nedenle teorik risk düşünülerek rotavirüs aşılı sonrası ciddi immün baskılanması olan kişilerin bebeğe aşıdan sonraki 21 gün müddetince alt bakımı vermemesi önerilir. Bireyin rotavirüs enfeksiyonu geçirmesi durumunda aynı hane içerisinde özellikle immün baskılanmış kişilere bulaş riski çok daha yüksek olduğu için bebeklerin aşılama tercih edilmelidir.

Soru 7: OPA ve rotavirüs aşılı aynı zamanda uygulanabilir mi?

Genel olarak oral yolla uygulanan canlı virüs aşılıları parental ya da oral yolla uygulanan canlı virüs aşılılarıyla etkileşime girmez.

Rotarix ve RotaTaq aşılıları OPA ile eş zamanlı uygulandıklarında OPA'nın üç antijeninden herhangi birine karşı oluşan immün yanıtı etkilemezler. OPA'nın ise rotavirüs aşılısının ilk dozu sonrasında oluşan immün yanıtı etkilediği görülmüştür, ancak bu etki aşı serisinin tamamlanmasıyla büyük ölçüde ortadan kalkar.

Rotavirüs aşılıları çocukluk dönemi bağışıklama programının diğer aşılılarıyla eş zamanlı uygulanabilir.

Oral rotavirüs aşılılarının içeriğinde bulunan sükröz nede niyle ağrıyı hafifletici bir etkiye sahip oldukları gösterilmiştir. Bu nedenle aynı anda enjeksiyonla uygulanan aşılılardan önce rotavirüs aşılısının uygulanması tercih edilebilir.

Kaynaklar

1. Tate JE, Cortese MM, Offit PA, Parashar UD. Rotavirus Vaccines. In: Orenstein WA, Offit PA, Edwards KM, Plotkin SA eds. Plotkin's vaccines. 8th ed. ISBN: 978-0-32379058-1.
2. World Health Organization (WHO). Polio vaccines: WHO position paper. *Wkly Epidemiol Rec* 2022;97(25):277-300. Available from: <https://www.who.int/teams/immunization-vaccines-and-biologicals/policies/position-papers/polio>
3. Bandyopadhyay AS, Zipursky S. A novel tool to eradicate an ancient scourge: The novel oral polio vaccine type 2 story. *Lancet Infect Dis* 2023;23(2):e67-e71.
4. World Health Organization (WHO). Update on vaccine-derived poliovirus outbreaks - worldwide, January 2021-December 2022. *Wkly Epidemiol Rec* 2023;98(14):145-57. Available from: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/366721>
5. World Health Organization (WHO). Fact Sheet: Vaccine-Derived Poliovirus, Global Polio Eradication Initiative. Available from: https://www.who.int/docs/default-source/documents/gpei-cvdpv-factsheet-march-2017.pdf?sfvrsn=1ceef4af_2
6. GPEI. Two years since rollout of novel oral polio vaccine type 2 (nOPV2): How's it all working out? An interview with co-leads of GPEI's nOPV Working Group on nOPV2 field use to date. Available from: <https://polioeradication.org/news-post/two-years-since-rollout-of-novel-oral-polio-vaccine-type-2-nopv2-hows-it-all-working-out/>. (Accessed date: 17.04.2023).
7. Martin J, Burns CC, Jorba J, Shulman LM, Macadam A, Klapsa D, et al. Genetic characterization of novel oral polio vaccine type 2 viruses during initial use phase under emergency use listing - worldwide, March-October 2021. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep* 2022;71(24):786-90.
8. World Health Organization (WHO). Recommendation For An Emergency Use Listing (EUL) of Novel Oral Polio Vaccine Type 2 (nOPV2) Submitted by PT BIOFARMA (PERSERO). Available from: https://extranet.who.int/pqweb/sites/default/files/documents/nOPV2_EUL_recommendation_0.pdf
9. World Health Organization (20 April 2023). Circulating vaccine-derived poliovirus type 2 (Cvdpv2) - Burundi. Available at: <https://www.who.int/emergencies/disease-outbreak-news/item/2023-DON457> (Accessed date: 24.04.2023).
10. GPEI. Statement on cVDPV2 detections in Burundi and Democratic Republic of the Congo (16 March 2023). Available from: <https://polioeradication.org/news-post/gpei-statement-on-cvdpv2-detections-in-burundi-and-democratic-republic-of-the-congo/> (Accessed date: 24.04.2023).
11. GOV.UK. Immunisation against infectious disease. Rotavirus: The Green Book, Part 2: The disease, vaccinations and vaccines, Rotavirus chapter 27b. Last update 27 November 2020. Available from: <https://www.gov.uk/government/publications/rotavirus-the-green-book-chapter-27b> (Accessed date: 12.04.2023).
12. RotaTaq®. Kısa Ürün Bilgisi, Onay Tarihi: 25.02.2019. Available from: <https://www.titck.gov.tr/kubkt> (Accessed date: 17.04.2023).
13. Rotarix®. Kısa Ürün Bilgisi, Onay Tarihi: 12.04.2023. Available from: <https://www.titck.gov.tr/kubkt> (Accessed date: 17.04.2023).
14. World Health Organization (WHO). Rotavirus vaccines: WHO position paper. *Wkly Epidemiol Rec* 2021;96(28):301-219. Available from: <https://www.who.int/teams/immunization-vaccines-and-biologicals/policies/position-papers/rotavirus> (Accessed date: 18.04.2023).